

A study on marital satisfaction and life satisfaction with married individuals¹

Evli bireylerin evlilik doyumlarının ve yaşam doyumlarının incelenmesi

Mehmet Ali Yıldız²
Gülşen Büyükşahin Çevik³

Abstract

The purpose of this study is to examine marital satisfaction and life satisfaction according to some variables. The study is carried out on married individuals in Adıyaman in 2015 year. The study group consisted of 279 (164 male, 115 female). The data was collected through the Life Satisfaction Scale adapted by Köker (1991), Marital Life Scale developed by Tezer (1986 as cited in Çağ & Yıldırım, 2013) and a personal information form designed by the researchers. Statistical Package for the Social Sciences IBM SPSS 21.0 software was used for the statistical analysis of the data. In order to analyze the Pearson Correlation Coefficient, One-way MANOVA and Tukey HSD analysis method was employed. According to findings, it is understood that master and doctorate degree graduate individuals have a higher level of marital satisfaction and life satisfaction than primary and secondary schools graduates. According to income level variable, it is not observed a significant difference for the marital satisfaction levels, however there is a significant difference for life satisfaction levels. It is

Özet

Bu çalışmanın amacı, evli bireylerin evlilik doyumlarını ve yaşam doyumlarını bazı değişkenlere göre incelemektir. Araştırmanın çalışma grubunu, 2015 yılında Adıyaman ilinde ikamet eden, 115 (% 41.2) kadın ile 164 (% 58.8) erkek olmak üzere toplam 279 evli birey oluşturmuştur. Araştırmanın verileri, Kişisel Bilgi Formu, Evlilik Yaşamı Ölçeği ve Yaşam Doyumu Ölçeği ile toplanmıştır. Araştırma verilerinin analizinde betimsel istatistikler, Pearson Momentler Çarpımı Korelasyonu, çok değişkenli varyans analizi (Tek Yönlü MANOVA) ve post-hoc çoklu karşılaştırma testlerinden Tukey HSD testi kullanılmıştır. Verilerin analizi IBM SPSS 21.0 paket programıyla gerçekleştirilmiştir. Araştırmadan elde edilen bulgulara göre, yüksek lisans ve doktora mezuniyet derecesine sahip bireylerin ilk ve ortaokul mezunlarından daha yüksek düzeyde evlilik doyumuna ve yaşam doyumuna sahip oldukları görülmüştür. Öte yandan üniversite mezunlarının da okur-yazar olmayanlardan yüksek düzeyde bir yaşam doyumuna sahip oldukları görülmüştür. Farklı gelir grupları

¹ This study is presented at the XIIIth National Psychological Counseling and Guidance Congress in Mersin, Turkey, 7-9 October, 2015.

² Corresponding Author: Assist. Prof., Adıyaman University, Faculty of Education, Department of Counseling and Guidance, maliyildiz@adiyaman.edu.tr

³ Assist. Prof., Adıyaman University, Faculty of Education, Department of Counseling and Guidance, gbuyuksahin@gmail.com

revealed that married individuals who get married after flirting have a higher level of marital and life satisfaction than married individuals of consanguineous marriages have. It is understood that married individuals who get married after falling in love have a higher level of marital and life satisfaction than the ones who make marriages of convenience have. However, according to gender is not a significant difference for marital satisfaction and life satisfaction. The findings of the present study were discussed in the light of the related literature.

Keywords: Marital satisfaction, life satisfaction, income level, educational level

(Extended English abstract is at the end of this document)

arasında evlilik doyumunu düzeyi açısından anlamlı düzeyde bir fark bulunmamıştır. Ancak yüksek gelir grubunda bulunan bireylerin yaşam doyumları diğer gruplara göre yüksek bulunmuştur. Flört ilişkisi sonrası evlenen bireylerin, akraba evliliği yapanlardan daha yüksek düzeyde evlilik doyumuna ve yaşam doyumuna sahip oldukları görülmüştür. Cinsiyet açısından kadın ve erkeklerin evlilik doyumunu ve yaşam doyumunu düzeyleri arasında anlamlı düzeyde bir fark bulunmamıştır. Aşk evliliği yapan kişilerin, mantık evliliği yapan kişilerden daha yüksek düzeyde bir evlilik doyumuna ve yaşam doyumuna sahip oldukları görülmüştür. Bulgular, alan yazın çerçevesinde tartışılmış ve yorumlanmıştır.

Anahtar Kavramlar: Evlilik doyumunu, yaşam doyumunu, gelir düzeyi, eğitim düzeyi

Giriş

Ailedeki önemli tartışma konularından birisi eşler arasındaki ilişkidir. Basitçe evlilik iki insanın birlikte yaşamasını ve devam etmesini düzenleyen ilişkileri kapsamaktadır (Villa ve Del Prette, 2013). Bir başka tanıma göre, evlilik iki insan arasındaki legal düzeyde yapılan duygusal, ekonomik ve sosyal bir anlaşma olarak tanımlanmaktadır (Panganiban, 2007). Aile bir bütündür ve evlilik ailenin temellerinin oluşmasında önemli bir rol oynamaktadır. Özellikle sanayileşme ve endüstrileşme olgusu, evliliğin yapısını değiştirmiş olup bu değişim değişen toplumda yaşamı sürdürmek ve uyum sağlamak açısından evliliğin yapısının anlaşılmasının ve iyi bir şekilde değerlendirilmesinin önemini arttırmaktadır (Çelik ve Tümekaya, 2012). Öte yandan evlilik ilişkisinde eşler arasında evlilikle ilgili pek çok beklenti vardır. Bu beklentiler birliktelik, anne ve baba olmanın getirdiği sorumluluklar, cinsel birliktelik, profesyonel başarı, ekonomik bağımsızlık gibi konuları içermektedir (Garcia ve Tassara, 2003; Perlin ve Diniz, 2005). Bu konularda beraberinde evli bireylerin evlilik doyumlarının irdelenmesine neden olmaktadır. Evlilik doyumunu genel olarak evli bireyler tarafından deneyimlenen evliliğin nasıl daha iyi olabileceğine dair beklentilerin çoğunun eşleştirilmesini içermektedir (Cox, 2006).

Evlilik doyumunu için mutlu evlilik önemlidir. Evlilik doyumunu ile ailenin geliri ve evliliğin süresi arasında önemli ilişkilerin olduğu ortaya konulmuştur (Zainah, Nasir, Hashim ve Yusof, 2012). Evlilik ilişkilerinde bireylerin doyumunu evlilik doyumunu ile yakından ilişkilidir, bununla birlikte ailenin toplumdaki gelişimi, olanakları, bireylerin ruhsal yapısı da evlilik doyumunu ile ilişkilidir (Edalati ve Redzuan, 2010). Evlilik doyumunu, ailenin konfor ve rahatlığını etkilediği kadar, aynı zamanda aile yaşamını da etkileyerek sosyal alandaki pek çok alanı da etkilemektedir (Cohen, Geron ve Farchi, 2009). Buna karşılık evlilik doyumunu ulaşılabilir kolay bir durum değildir. Çünkü evli bireylerde eğer sonunda boşanma olmaz ise, evlilik doyumunu tehdit eden birçok önemli anlaşmazlık ve tekrarlayıcı çatışmalar ortaya çıkabilmektedir (Greef, 2000). Evlilik doyumunu ile ilgili değişkenleri araştırdıkları araştırmalarında, Bradbury Fincham ve Beach (2000) aile sağlığı ve bireysel evlilik doyumunun rolünü vurgulamışlardır. Yüksek boşanma oranının, evlilik tatminsizliği ve evlilik içi bireysel evlilik doyumunu ile ilişkili olduğunu rapor etmişlerdir. Benzer bir çalışmada evli çiftlerde sevginin bileşenlerini (samimiyet, tutku, ilişki) ve evlilik doyumunu inceleyen Carandang ve Guda (2015) sevgi düzeyinin, evlilik doyumunun sorumluluklara göre değiştiğini ortaya koymuşlardır. Hem

erkeklerde hem de kadınlarda samimiyet ve evlilik doyumunu arasında pozitif yönde anlamlı ilişkiler bulunurken, erkeklerin sorumlulukları, çalışma durumları ile kadınların evlilik doyumunu düzeyi, ilişki düzeyleri arasında pozitif yönde anlamlı bir ilişki ortaya çıkmıştır. Başka bir çalışmada, evlilik doyumunu ile yalnızlığın ilişkili olduğu ortaya çıkmıştır (Javanmard, Barkhordari, Javanmard, Mostafavi ve Pirjali, 2014). Kadınlardaki evlilik doyumunu ve benlik saygısı arasındaki ilişkiyi inceledikleri araştırmalarında Yadalijamaloye, Naseri, Shoshtari, Khaledian ve Ahrami (2013) yaş ve evlilik süresi ile evlilik doyumunu arasında bir ilişkinin olduğunu ortaya çıkarmışlardır. Evlilik doyumunu ve benlik saygısı arasında pozitif yönde anlamlı bir ilişki bulunurken, çocuk sayısı arttıkça evlilik doyumunu ve evlilik süresinin düştüğü ortaya çıkmıştır. Buna karşılık evlilik ilişkileri ile duygusal zeka, benlik saygısı, finansal doyumunu inceleyen Shanavas ve Venkatammal (2014) duygusal zeka, benlik saygısı ve evlilik doyumunu arasında pozitif yönde bir ilişkinin olduğunu ortaya koymuşlardır.

Öte yandan yurt içinde yapılan çalışmalarda bakıldığında evlilik uyumu ve evlilik doyumunu ile ilgili farklı yaş düzeylerinde çalışmaların yapıldığı görülmektedir. Yalçın (2014) kadınların, çocuk sayılarına ve yaşa göre, evlilik uyumları arasında anlamlı farklılık bulmazken, kadınların % 33,9'unun sorunlar karşısında "sessiz kalma" tutumunu sergilemediğini ortaya çıkarmıştır. Bir diğer çalışmada, Çelik (2006) evli bireylerin cinsiyet, evlilik yılı, evlilik şekli, çocuk sayısı, eğitim düzeyi değişkenlerine göre evlilik doyumlarında anlamlı fark olmadığını ortaya koymuştur. Öte yandan kadınların gelir durumlarının yükseldikçe evliliklerini 'iyi' olarak değerlendirme oranının arttığı (Doğan, 1998; Bulut, 199) ve gelir ile aile içi roller arasında negatif bir ilişkinin olduğu (İnci, 2008) ortaya çıkmıştır. Benzer bir çalışmada, Çağ ve Yıldırım (2013) yaptıkları çalışmada eş desteği, cinsel yaşam memnuniyeti ve eğitim düzeyi değişkenlerinin evlilik doyumunu yordadığını, buna karşın; cinsiyet, çocuk sayısı, evlilik süresi, eşler arasındaki yaş farkı, ailenin gelir düzeyi ve ev içi sorumlulukların paylaşımı değişkenlerinin evlilik doyumunu manidar olarak yordamadığını bulmuşlardır. Üncü (2007) ise evlilik doyumunu ile duygusal zekâ arasında pozitif yönde anlamlı bir ilişki olduğunu; duygusal zekâ düzeyi yükseldikçe, evlilikten sağlanan doyumunda arttığı sonucuna ulaşmıştır. Güven (2005) evlilikte problem çözme becerilerinin ve bilişsel çarpıtmaların evlilik doyumunu yordadığını bulmuştur. Çelik ve Tümkaya (2012) öğretim elemanlarının cinsiyet değişkeni açısından evlilik uyumu ve yaşam doyumlarında anlamlı bir fark olmadığı akademik unvana göre öğretim elemanlarının evlilik uyumunda anlamlı bir fark bulunmazken, profesörlerin yaşam doyumlarının araştırma görevlilerinden daha yüksek olduğunu saptamışlardır.

Evlilik doyumunu ile ilişkili bir diğer değişken ise yaşam doyumudur. Evliliğin insanın yaşam kalitesi ve yaşam doyumunu etkilediği bildirilmiştir (Scheidler, 2008; Williams, 2003). Yaşam doyumunu, bireyin yaşamına yönelik algı ve değerlendirmelerini kapsamaktadır (Diener, Emmons, Larsen ve Griffin, 1985). Diener, Suh, Lucas ve Smith'e (1999) göre, yaşam doyumunu yaşamı değiştirme isteği, geçmiş ve gelecekteki doyum, kişinin yakın çevresinin ve bireyin yaşamı hakkındaki görüşlerini içermektedir. Yaşama dair doyum alanları da iş yaşamını, aile yaşamını, boş zaman etkinliklerini, sağlığı, parayı, kişinin benliği ve bireyin yakın çevresini içermektedir. Yaşam doyumunu aynı zamanda, pozitif psikolojinin kavramları arasında yer almaktadır (Seligman ve Csikszentmihalyi, 2000). Yaşam doyumunun, bireyin öznel iyi oluşuyla ilgili bilişsel algılarını temsil ettiği bildirilmiştir. Bu yaklaşıma göre eğer birey önemli etkinlikler üzerinde yoğunlaşırsa mutlu olacağı düşünülmektedir (Diener, 1984). Yaşam doyumunun en güçlü yordayıcılarından birisinin evlilik olduğu görülmüştür (Gove, Huges ve Style, 1983). Aynı zamanda yaşam doyumunu ile ilişkili diğer değişkenlerin evlilik stresi ve düşük evlilik uyumunun olduğu bildirilmiştir (Williams, 2003). Ailedeki önemli tartışma konulardan birisi eşler arasındaki ilişkilerin niteliğinin yaşam doyumunu etkilemekte olduğudur. Yaşam doyumunun, eşler arasındaki ilişkilerin, evlilik doyumunu etkilediği ve bu doyumunda depresyonla ilişkili olduğu rapor edilmiştir (Glade, 2005). Buna karşılık gelirin, sağlığın, eğitim düzeyinin ve yaşın, yaşam doyumunu ile ilişkili olduğu bildirilmiştir (Lykken ve Tellegen, 1996). Buna karşılık yapılan bir çalışmada cinsiyete göre evli bireylerin evlilik uyumları ve yaşam doyumları arasında anlamlı bir düzeyde farklılık olmadığı saptanmıştır (Whisman, Uebelacker, Tolejko, Chatav ve Meckelvie, 2006). Aynı zamanda düşük düzeyde yaşam doyumunu, alkol ve zararlı madde kullanımı, depresyon, kaygı ve stres ile ilişkilendirilmektedir (Gilman ve Huebner, 2006).

Yaşam doyumu ile ilgili yurt içinde yapılan pek çok araştırma bulunmaktadır. Üniversite öğrencilerinde yaşam doyumunu incelediği araştırmasında Tuzgöl-Dost (2007) cinsiyete göre kızların yaşam doyumunun erkeklerden daha yüksek olduğunu, yüksek sosyo-ekonomik düzeyde olan bireylerin daha yüksek yaşam doyumunu algıladıkları ortaya çıkarmıştır. Özgür, Babacan-Gümüş ve Durdu (2010) ise gelirini “kötü” olarak değerlendiren, öğrencilerin yaşam doyumunun daha düşük düzeyde olduğunu saptamışlardır. Öte yandan yaşam doyumunu ile eğitim düzeyi arasında anlamlı bir farklılığın olmadığını ortaya koyan çalışmalar yapılmıştır (Keser, 2005; Deniz ve Yılmaz, 2006; Yılmaz ve Altınok, 2009). Bir diğer çalışmada Çivirci (2012) üniversite öğrencilerinde yaşam doyumunu yüksek olan öğrencilerin başarı ihtiyacının, yaşam doyumunu düşük olanlardan daha fazla olduğunu ortaya koymuştur. Üniversite öğrencilerinde yaşam doyumunu yordayan etkenlerin incelendiği araştırmalarında Gündoğar, Sallan Gül, Uskun, Demirci ve Keçeci (2007) yaşam doyumunun yordayıcılarının umutsuzluk, eğitim doyumunu, durumluluk-sürekli kaygı, bölüm isteği, algılanan ruh sağlığı, iş beklentisi ve bölümde okuma sebebi olduğunu ortaya çıkarmışlardır. Benzer bir çalışmada Kabasakal ve Uz Baş (2013) öğretmen adaylarında problem çözme becerilerinin yaşam doyumunun anlamlı bir yordayıcısı olduğu ve öğretmen adaylarının yaşam doyumunu düzeylerinin aylık gelirleri, ailenin gelir düzeyi, boyutlarında anlamlı biçimde farklılaştığını, cinsiyet göre farklılaşmadığını ortaya koymuşlardır. Öte yandan yaşam doyumunu ile ilgili yalnızlık arasında negatif yönlü bir ilişki bulunmuştur (Çam ve Artar, 2014). Eryılmaz (2011) yaşam amaçları belirlemenin öznel iyi oluşu artırma stratejilerini kullanma ile anlamlı düzeyde ve pozitif yönde ilişkili olduğunu ortaya koymuştur.

Yurt dışında yapılan çalışmalara bakıldığında yetişkinlerin öznel iyi oluşlarını arttırmak amacıyla kullandıkları stratejileri inceleyen Tkach ve Lyubomirsky (2006) sosyal olma, çeşitli etkinlikler içinde bulunma, belirli amaçlar doğrultusunda çaba göstermek gibi özelliklerin öznel iyi olma düzeyini olumlu yönde artırdığını rapor etmiştir. Hutchinson, Simeon, Bain, Wyatt, Tucker ve Lefranc (2004) kadınların erkeklere göre daha düşük yaşam doyumuna ve öznel iyi oluşa sahip oldukları, yaşam doyumunun psikolojik sağlamlıkla ilişkili olduğu, aynı zamanda yaşam doyumunun sosyal ve demografik değişkenlerle ilişkili olduğunu ortaya çıkarmışlardır. Bir diğer çalışmada yaşam doyumunu ile dini inanç arasında pozitif yönde bir ilişkinin olduğu ortaya çıkmıştır (Lim ve Putnam, 2010). Ayyash-AbdoAlamuddin (2007) yaptıkları çalışmalarında öznel iyi oluşun benlik saygısı ve iyimserlik ile pozitif yönde ilişkili olduğunu, bunun yanısıra, kişilik yapısının da yaşam doyumunu yordadığını bulmuşlardır. Öte yandan yaşam doyumunu ile benlik saygısı arasında da pozitif yönde ilişkinin olduğu ortaya çıkmıştır (Leung ve Zang, 2000; Ullman ve Tatar, 2001). Crohan, Antonucci, Adelman ve Coleman (1989) orta yaş kadınlar ile yaptıkları çalışmalarında yaşam doyumunu ile iş doyumunu arasında pozitif yönde bir korelasyon bulmuşlardır. Orta yaş kadınlarla yaptıkları bir çalışmada iyilik halinin yaşam doyumunu yordadığı ortaya çıkmıştır (White ve Myers, 2006). Pinto ve Neto (2012) yaptıkları çalışmada cinsel doyum ile yaşam doyumunu arasında pozitif yönde bir ilişkinin olduğunu ortaya çıkarmışlardır.

Günümüzde çağdaş toplumlarda, evli bireylerin eğitimleri, sosyo-ekonomik düzeyleri, evliliği nasıl tanımladıkları ailenin yapısını, aile bireylerini ve o ailelerde yetişecek çocukları etkileyebilmektedir. Bu nedenle evlilik doyumunu ile yaşam doyumunun aile ile ilgili değişkenleri nasıl etkilediğini ortaya çıkarmak açısından bu araştırmanın önemini ön plana çıkarmaktadır. Hem bireysel yaşamın aileyi etkilemesi hem de ailenin toplumun üzerindeki etkisi düşünüldüğünde bu ve buna benzer çalışmaların yapılmasının gerekli olduğu düşünülmektedir. İlgili alan yazın incelediğinde evlilik doyumunu ile yaşam doyumuna göre eğitim düzeyi, gelir düzeyi, evlilik biçimi (görücü usulü evlenen, flört ilişki sonrası evlenen, akraba evliliği yapan) ve evlilik tanımının (mantık evliliği, aşk evliliği) birlikte ele alınıp incelenmediği görülmüştür. Buna göre bu araştırmanın amacı cinsiyete, eğitim düzeyine, gelir düzeyine, evlilik biçimine ve evlilik tanımına göre gruplar arasında evlilik doyumunun ve yaşam doyumunun farklılaşp farklılaşmadığını incelemektir.

1. Yöntem

1.1. Araştırma Grubu

Araştırmanın çalışma grubunu, Adıyaman ilinde ikamet eden ve araştırmaya katılmaya gönüllü olan, 115 (% 41.2) kadın ile 164 (% 58.8) erkek olmak üzere toplam 279 evli birey oluşturmuştur. Araştırmaya katılanların 58'i (% 20.8), 18-30 yaş, 121'i (% 43.4), 31-40 yaş, 68'i (% 24.4), 41-50 yaş, 32'si (% 11.5), 51 ve üzeri yaşları arasında bulunmaktadır. Katılımcıların 36'sı (% 12.9), 0-2 yıl, 73'ü (% 26.2), 3-8 yıl, 80'i (% 28.7), 9-15 yıl, 34'ü (% 12.2), 16-20 yıl ve 56'sı (% 20.1), 21 yıl ve üzeri evlidirler. Eğitim düzeyi açısından katılımcıların, 4'ü (% 1.4) okur yazar değil, 37'si (% 13.3) ilk ve ortaokul mezunu, 45'i (% 16.1) lise mezunu, 147'i (% 52.7) ön lisans ve lisans mezunu, 46'sı (% 16.5) yüksek lisans veya doktora mezunudur. Katılımcıların, 23'nün (% 8.2) çocuğu yoktur, 49'u (% 17.6) tek çocuk, 109'u (% 39.1) iki çocuk, 63'ü (% 22.6) üç çocuk, 29'u (% 10.4) dört çocuk ve 6'sı (% 2.2) beş ve üzeri çocuğa sahiptir. Aile tipine göre, katılımcıların 261'i, (% 93.5) çekirdek bir ailede, 18'i (% 6.5) ise geniş bir ailede yaşamaktadırlar. Katılımcıların, 24'i (% 8.6) 0-750 TL arası, 29'u (% 10.4) 751-1500 TL arası, 38'i (% 13.6) 1501-2000 TL arası, 96'sı (% 34.4) 2001-3000 TL arası, 92'si (% 33) 3001 TL - ve üzeri bir aylık gelire sahiptir.

1.2. Veri Toplama Araçları

Evlilik Yaşamı Ölçeği: Bu ölçek Tezer (1986; Akt. Çağ ve Yıldırım, 2013) tarafından evli bireylerin evlilikten aldıkları doyumunu değerlendirmek amacıyla geliştirilmiştir. Ölçek toplam on On maddeden oluşmaktadır. Ölçeğin yanıtlanma biçimi ise "Kesinlikle Katılmıyorum", "Katılmıyorum", "Kararsızım", "Katılıyorum", "Kesinlikle Katılıyorum" biçiminde beşli derecelendirilmiştir. Ölçekten alınabilecek en düşük puan iken 10 en yüksek puan 50'dir. Ölçekten alınan puanın yüksek olması bireylerin evlilik doyumlarının yüksek olduğunu gösterirken, puanın düşüklüğü ise evlilik doyum düzeylerinin düşük olduğunu göstermektedir. Ölçeğin test tekrar test güvenilirliği Pearson Momentler Çarpımı Korelasyon Katsayısı ile .85 olarak belirlenmiştir. Ölçeğin iç tutarlık katsayısı Cronbach alfa değerleri ise ölçeğin uygulandığı 50 kişilik ilk grupta .91 ve 208 kişilik ikinci bir grupta ise .89 olarak bulunmuştur.

Yaşam Doyumu Ölçeği: Diener ve diğ. (1985) tarafından geliştirilen Yaşam Doyumu Ölçeği, bireylerin yaşamlarından aldıkları doyumunu belirlemek amacıyla geliştirilmiş, 5 maddeden oluşan tek boyutlu bir ölçektir. Ölçeğin Türkçe'ye uyarlanması Köker (1991) tarafından yapılmıştır. Ölçeğin güvenilirlik çalışmaları sonucunda; test-tekrar test güvenilirliği $r = .85$, madde-test korelasyonları ise .71 ile .80 arasında hesaplanmıştır.

Kişisel Bilgi Formu: Evli bireylerin, cinsiyet, yaş, gelir, çocuk sayısı ve eğitim düzeylerini belirlemek için çalışmacılar tarafından oluşturulmuştur.

1.3. Verilerin Analizi

Araştırmanın verilerinin analizinde betimsel istatistikler, Pearson Momentler Çarpımı Korelasyonu, çok değişkenli varyans analizi (Tek Yönlü MANOVA) ve post-hoc çoklu karşılaştırma testlerinden, Tukey HSD testi kullanılmıştır. Verilerin analizi IBM SPSS 21.0 paket programıyla gerçekleştirilmiştir. Ortalamalar arasında farkın anlamlı olup olmadığını belirlemek üzere .05 önem düzeyi esas alınmıştır.

Tek Yönlü MANOVA'nın kullanılabilmesi için örnekleme "doğrusallık" ve "normallik" sayıltılarının zedelenmesine neden olabilecek uç değerler olup olmadığını anlamak amacıyla her bir öğrenci için Mahalanobis uzaklık değerleri saptanmıştır (2 bağımlı değişken için kabul edilen kritik değer = 13.82, analizlerden elde edilen değer = 13.35) (Pallant, 2011). Çalışmada 294 kişiden veri toplanmıştır. Ancak uç değerlere sahip olan 15 deneğe ait veriler analiz dışında tutulmuştur. Bunun sonucunda analizlerde 279 kişiden elde edilen veri kullanılmıştır. Ayrıca evlilik doyumunu ve yaşam doyumunu değişkenleri arasında orta düzeyde bir korelasyonun bulunması, bağımlı değişkenler arasında çoklu bağlantılık probleminin bulunmadığını göstermektedir. Tek Yönlü MANOVA kullanabilmek için önemli olan bir başka koşul ise Kovaryans Matris tablo değerinin (Box M Test)

.05 değerinden yüksek olmasıdır, diğer bir deyişle varyansların homojen olmasıdır. Verilerden ortaya çıkan kovaryans matris tablosu değerleri varyansların benzeşik olduğunu göstermektedir. Ayrıca varyansların homojenliği Levene Testi ile incelenmiştir ve tüm gruplarda varyansların homojenliği sağlanmıştır.

2. Bulgular

Araştırmaya katılan evli bireylerin toplamının, ölçeklerin her birinden aldıkları puanların çarpıklık ve basıklık katsayıları, tanımlayıcı istatistikleri ile araştırmanın değişkenleri arasındaki korelasyon hesaplanmıştır. Sonuçlar, Tablo 1’de sunulmuştur.

Tablo 1. Araştırmanın Değişkenlerine İlişkin Betimsel İstatistikler ve Pearson Korelasyon Katsayısı Değerleri

Değişkenler	\bar{X}	Ss	Basıklık	Çarpıklık	1	2
1.Evlilik Doymu	38.05	8.00	.85	-.89	---	
2.Yaşam Doymu	23.18	7.16	-.47	-.57	.57**	---

N=279, ** $p < .01$

Tablo 1, incelendiğinde evlilik doymu ve yaşam doymu değişkenlerinin çarpıklık değerlerinin -.57 ile -.89 arasında değiştiği, basıklık değerlerinin ise -.47 ile .85 arasında değiştiği görülmektedir. Verilerin, önerilen değerler olan +1 ile -1 arasında olması normallik açısından önemli bir ihlalin bulunmadığını göstermektedir (Tabachnick ve Fidell, 2013). Böylece çalışmada, parametrik analizlerin yapılması olanaklı olmuştur. Ayrıca, evlilik doymu ile yaşam doymu arasında $r = .57$, $p < .01$, oranında olumlu yönde anlamlı bir ilişki bulunmuştur. Bu sonuca göre her iki değişken arasında çoklu bağlantılık sorununun da bulunmadığı görülmektedir.

Eğitim düzeyi farklı olan bireylerin (1=okur-yazar değil, 2=ilk ve ortaokul mezunu, 3= lise mezunu, 4=üniversite mezunu, 5= yüksek lisans ve doktora mezunu) evlilik doymu ve yaşam doymu puanları bağlamında aralarında fark olup olmadığı Tek Yönlü MANOVA ile incelenmiştir. Sonuçlar, Tablo 2’de sunulmuştur.

Tablo 2. Eğitim Düzeyi Değişkenine Göre Grupların Evlilik Doymu ve Yaşam Doymu Puanlarına İlişkin MANOVA Sonuçları

Varyansın Kaynağı	KT	Sd	KO	F	P	η^2
Evlilik Doymu	636.959	4	159.240	2.54	.040*	.036
Yaşam Doymu	935.119	4	233.780	4.81	.001**	.066

* $p < .05$, ** $p < .01$, *** $p < .001$

Yapılan analizde Kovaryans matris değeri anlamlı düzeyde bulunmamıştır (Box M Test= 13.172, $p = .44$). Sonuç olarak çok değişkenli normallik varsayımı karşılanmıştır. Tablo 2 incelendiğinde, yapılan tek yönlü çok değişkenli varyans analizi (MANOVA) sonucunda, evlilik doymunun grup etkisinin anlamlı düzeyde olduğu görülmektedir [Wilks’ $\lambda = .914$, $F_{(4, 274)} = 2.54$, $p < .05$]. Bağımsız değişkenin bağımlı değişkenler üzerindeki etkisini belirlemek için etki büyüklüğünü gösteren “eta kare” değerleri hesaplanmıştır. Cohen (1988)’e göre $\eta^2 = .01$ “küçük”, $\eta^2 = .06$ “orta düzeyde” ve $\eta^2 = .14$ ve üzeri bir eta kare değeri ise “büyük” bir etki olarak nitelenir. Öte yandan, eta kare değerinin düşük düzeye yakın ilişkiyi işaret ettiği görülmektedir ($\eta^2 = .036$). Farkların hangi gruplar arasında olduğunu tespiti yönelik yapılan Tukey HSD testi sonuçlarına göre, evlilik doymu puanları bağlamında, yüksek lisans ve doktora mezuniyet düzeyindeki bireylerin puanlarının ($\bar{X} = 40.44$), okur-yazar olmayanların puanlarından ($\bar{X} = 41.00$), lise mezunlarının puanlarından ($\bar{X} = 37.18$), üniversite mezunlarının puanlarından ($\bar{X} = 38.20$), anlamlı düzeyde farklılaşmamaktadır.

Ancak ilk ve ortaokul mezunlarının puanlarından ($\bar{X} = 35.19$), anlamlı düzeyde farklılaşmaktadır. Bir başka deyişle, yüksek lisans ve doktora mezuniyet derecesine sahip bireylerin ilk ve ortaokul mezunlarından daha yüksek düzeyde evlilik doyumuna sahip oldukları görülmektedir. Öte yandan diğer grupların kendi aralarında anlamlı düzeyde bir fark bulunmamıştır.

Tablo 2 incelendiğinde, yapılan tek yönlü çok değişkenli varyans analizi (MANOVA) sonucunda, yaşam doyumunun grup etkisinin anlamlı düzeyde olduğu görülmektedir [Wilks' $\lambda = .914$, $F_{(4, 274)} = 4.81$, $p < .01$]. Öte yandan, eta kare değerinin ise orta düzeyde bir ilişkiye işaret ettiği görülmektedir ($\eta^2 = .066$). Farkların hangi gruplar arasında olduğunu tespiti yönelik yapılan Tukey HSD testi sonuçlarına göre, yaşam doyum puanları bağlamında, yüksek lisans ve doktora mezuniyet düzeyindeki bireylerin puanlarının ($\bar{X} = 24.67$), okur-yazar olmayanların puanlarından ($\bar{X} = 19.25$), lise mezunlarının puanlarından ($\bar{X} = 21.40$), üniversite mezunlarının puanlarından ($\bar{X} = 24.24$), anlamlı düzeyde farklılaşmamaktadır. Ancak ilk ve ortaokul mezunlarının puanlarından ($\bar{X} = 19.65$), anlamlı düzeyde farklılaşmaktadır. Bir başka deyişle, yüksek lisans ve doktora mezuniyet derecesine sahip bireylerin ilk ve ortaokul mezunlarından daha yüksek düzeyde bir yaşam doyumuna sahip oldukları görülmektedir. Öte yandan üniversite mezunlarının da okur-yazar olmayanlardan yüksek düzeyde bir yaşam doyumuna sahip oldukları görülmüştür.

Gelir düzeyi farklı olan bireylerin (1= 0-750 tl, 2= 751-1500 tl, 3= 1501-2000 tl, 4= 2001-3000 tl, 5= 3001 ve üzeri tl) evlilik doyumunu ve yaşam doyumunu puanları bağlamında aralarında fark olup olmadığı Tek Yönlü MANOVA ile incelenmiştir. Sonuçlar, Tablo 3'te sunulmuştur.

Tablo 3. Gelir Düzeyine Göre Grupların Evlilik Doyumu ve Yaşam Doyumu Puanlarına İlişkin MANOVA Sonuçları

Varyansın Kaynağı	KT	Sd	KO	F	P	η^2
Evlilik Doyumu	512.414	4	128.103	2.03	.090	.029
Yaşam Doyumu	1697.554	4	424.389	9.26	.001**	.119

* $p < .05$, ** $p < .01$, *** $p < .001$

Yapılan analizde Kovaryans matris değeri anlamlı düzeyde bulunmamıştır (Box M Test= 8.094, $p = .79$). Tablo 3 incelendiğinde, yapılan tek yönlü çok değişkenli varyans analizi (MANOVA) sonucunda, evlilik doyumunun grup etkisinin anlamlı düzeyde olmadığı görülmektedir [Wilks' $\lambda = .875$, $F_{(4, 274)} = 2.03$, $p > .05$]. Öte yandan, eta kare değerinin ise düşük düzeye yakın ilişkiyi işaret ettiği görülmektedir ($\eta^2 = .029$). Bir başka deyişle, farklı gelir grupları arasında evlilik doyumunu düzeyi açısından anlamlı düzeyde bir fark bulunmamıştır.

Tablo 3 incelendiğinde, yapılan tek yönlü çok değişkenli varyans analizi (MANOVA) sonucunda, yaşam doyumunun grup etkisinin anlamlı düzeyde olduğu görülmektedir [Wilks' $\lambda = .875$, $F_{(4, 274)} = 9.26$, $p < .01$]. Öte yandan, eta kare değerinin ise yüksek düzeyde bir ilişkiye işaret ettiği görülmektedir ($\eta^2 = .119$). Farkların hangi gruplar arasında olduğunu tespiti yönelik yapılan Tukey HSD testi sonuçlarına göre, 2001-3000 tl kazanan grubun puanları ile ($\bar{X} = 23.95$), 3001 ve üzeri tl, kazanan grubun puanları ($\bar{X} = 25.45$), 0-750 tl kazanan grubun puanından ($\bar{X} = 20.00$), 751-1500 tl kazanan grubun puanından ($\bar{X} = 17.72$), 1501-2000 tl kazanan grubun puanından ($\bar{X} = 21.89$), anlamlı düzeyde farklılaşmaktadırlar. Bir başka deyişle, 2001 tl ve üzeri kazanan her iki grup diğer gruplardan daha yüksek düzeyde bir yaşam doyumuna sahiptir. Öte yandan yüksek kazanan bu iki grubun kendi aralarında ve diğer grupların kendi aralarında yaşam doyumunu açısından anlamlı düzeyde bir farklılık bulunmamıştır.

Evlilik biçimi farklı olan bireylerin (1=görücü usulü evlenen, 2=flört ilişki sonrası evlenen, 3= akraba evliliği yapan) evlilik doyumunu ve yaşam doyumunu puanları bağlamında aralarında fark olup olmadığı Tek Yönlü MANOVA ile incelenmiştir. Sonuçlar Tablo 4'te sunulmuştur.

Tablo 4. Evlilik Biçimine Göre Grupların Evlilik Doyumu ve Yaşam Doyumu Puanlarına İlişkin MANOVA Sonuçları

Varyansın Kaynağı	KT	Sd	KO	F	P	η^2
Evlilik Doyumu	514.078	2	257.039	4.10	.018*	.029
Yaşam Doyumu	560.760	2	280.380	5.65	.004**	.039

p<.05, ***p*<.01, ****p*<.001

Yapılan analizde Kovaryans matris değeri anlamlı düzeyde bulunmamıştır (Box M Test= 8.403, *p*=.22). Tablo 4 incelendiğinde, yapılan tek yönlü çok değişkenli varyans analizi (MANOVA) sonucunda, evlilik doyumunun grup etkisinin anlamlı düzeyde olduğu görülmektedir [Wilks' λ = .956, $F_{(2, 276)} = 4.10$, *p*<.05]. Öte yandan, eta kare değerinin ise düşük düzeye yakın ilişkiyi işaret ettiği görülmektedir ($\eta^2 = .029$). Farkların hangi gruplar arasında olduğunu tespiti için yapılan Tukey HSD testi sonuçlarına göre, evlilik doyum puanları bağlamında, flört ilişkisi sonrası evlenen bireylerin puanlarının ($\bar{X} = 39.38$), akraba evliliği yapanların puanlarından ($\bar{X} = 35.39$), anlamlı düzeyde farklılaşmıştır. Bir başka deyişle, flört ilişkisi sonrası evlenen bireylerin, akraba evliliği yapanlardan daha yüksek düzeyde evlilik doyumuna sahip oldukları görülmektedir. Öte yandan flört ilişkisi sonrası evlenen bireylerin puanları, görücü usulü evlenen bireylerin puanlarından ($\bar{X} = 37.66$) anlamlı düzeyde farklılaşmamıştır. Ayrıca akraba evliliği yapanlarla görücü usulü evlenenler arasında da anlamlı düzeyde bir fark bulunmamıştır.

Tablo 4 incelendiğinde, yapılan tek yönlü çok değişkenli varyans analizi (MANOVA) sonucunda, yaşam doyumunun grup etkisinin anlamlı düzeyde olduğu görülmektedir [Wilks' λ = .956, $F_{(2, 276)} = 5.65$, *p*<.01]. Öte yandan, eta kare değerinin ise düşük düzeyde bir ilişkiyi işaret ettiği görülmektedir ($\eta^2 = .039$). Farkların hangi gruplar arasında olduğunu tespiti için yapılan Tukey HSD testi sonuçlarına göre, flört ilişkisi sonrası evlenen bireylerin puanlarının ($\bar{X} = 24.58$), akraba evliliği yapanların puanlarından ($\bar{X} = 20.44$), anlamlı düzeyde farklılaşmıştır. Bir başka deyişle, flört ilişkisi sonrası evlenen bireylerin, akraba evliliği yapanlardan daha yüksek düzeyde yaşam doyumuna sahip oldukları görülmektedir. Öte yandan flört ilişkisi sonrası evlenen bireylerin puanları, görücü usulü evlenen bireylerin puanlarından ($\bar{X} = 22.74$) anlamlı düzeyde farklılaşmamıştır. Ayrıca akraba evliliği yapanlarla görücü usulü evlenenler arasında da yaşam doyumunu düzeyi açısından anlamlı düzeyde bir fark bulunmamıştır.

Evlilik tanımı farklı olan bireylerin (1=mantık evliliği, 2=aşk evliliği) evlilik doyum ve yaşam doyum puanları bağlamında aralarında fark olup olmadığı Tek Yönlü MANOVA ile incelenmiştir. Sonuçlar Tablo 5'te sunulmuştur.

Tablo 5. Evlilik Tanımına Göre Grupların Evlilik Doyumu ve Yaşam Doyumu Puanlarına İlişkin MANOVA Sonuçları

Varyansın Kaynağı	KT	Sd	KO	F	P	η^2
Evlilik Doyumu	357.179	1	357.179	5.67	.018*	.020
Yaşam Doyumu	259.538	1	259.538	5.14	.024*	.018

p*<.05, *p*<.01, ****p*<.001

Yapılan analizde Kovaryans matris değeri anlamlı düzeyde bulunmamıştır (Box M Test= 5.820, *p*=.12). Tablo 5 incelendiğinde, yapılan tek yönlü çok değişkenli varyans analizi (MANOVA) sonucunda, evlilik doyumunun grup etkisinin anlamlı düzeyde olduğu görülmektedir [Wilks' λ = .976, $F_{(1, 277)} = 5.67$, *p*<.05]. Öte yandan, eta kare değerinin ise düşük düzeye yakın ilişkiyi işaret ettiği görülmektedir ($\eta^2 = .020$). İki grup karşılaştırıldığı için farkın hangi grup lehine olduğunu tespit etmek için grup ortalama puanlarına bakılmıştır. Buna göre, aşk evliliği yapanların puanlarının ($\bar{X} = 39.05$), mantık evliliği yapanların puanlarından ($\bar{X} = 36.77$), yüksek düzeyde olduğu görülmüştür.

Bir başka deyişle, aşk evliliği yapan kişiler, mantık evliliği yapan kişilerden daha yüksek düzeyde bir evlilik doyumuna sahiptirler.

Tablo 5 incelendiğinde, yapılan tek yönlü çok değişkenli varyans analizi (MANOVA) sonucunda, yaşam doyumunun grup etkisinin anlamlı düzeyde olduğu görülmektedir [Wilks' $\lambda = .976$, $F_{(1, 277)} = 5.14$, $p < .05$]. Öte yandan, eta kare değerinin ise düşük düzeye yakın ilişkiyi işaret ettiği görülmektedir ($\eta^2 = .018$). İki grup karşılaştırıldığı için farkın hangi grup lehine olduğunu tespit etmek için grup ortalama puanlarına bakılmıştır. Buna göre, aşk evliliği yapanların puanlarının ($\bar{X} = 24.03$), mantık evliliği yapanların puanlarından ($\bar{X} = 22.09$), yüksek düzeyde olduğu görülmüştür. Bir başka deyişle, aşk evliliği yapan kişiler, mantık evliliği yapan kişilerden daha yüksek düzeyde bir yaşam doyumuna sahiptirler.

Cinsiyeti farklı olan bireylerin (1=kadın, 2=erkek) evlilik doyumu ve yaşam doyumu puanları bağlamında aralarında fark olup olmadığı Tek Yönlü MANOVA ile incelenmiştir. Sonuçlar Tablo 6'da sunulmuştur.

Tablo 6. Cinsiyete Göre Grupların Evlilik Doyumu ve Yaşam Doyumu Puanlarına İlişkin MANOVA Sonuçları

Varyansın Kaynağı	KT	Sd	KO	F	P	η^2
Evlilik Doyumu	158.035	1	158.035	2.48	.116	.009
Yaşam Doyumu	151.495	1	151.495	2.98	.086	.011

* $p < .05$, ** $p < .01$, *** $p < .001$

Yapılan analizde Kovaryans matris değeri anlamlı düzeyde bulunmamıştır (Box M Test= 1.692, $p = .64$). Tablo 6 incelendiğinde, yapılan tek yönlü çok değişkenli varyans analizi (MANOVA) sonucunda, evlilik doyumunun grup etkisinin anlamlı düzeyde olmadığı görülmektedir [Wilks' $\lambda = .987$, $F_{(1, 277)} = 2.48$, $p > .05$]. Bir başka deyişle, kadın ve erkeklerin evlilik doyumu düzeyleri arasında anlamlı düzeyde bir fark bulunmamıştır.

Tablo 6 incelendiğinde, yapılan tek yönlü çok değişkenli varyans analizi (MANOVA) sonucunda, yaşam doyumunun grup etkisinin anlamlı düzeyde olmadığı görülmektedir [Wilks' $\lambda = .987$, $F_{(1, 277)} = 2.98$, $p > .05$]. Bir başka deyişle, kadın ve erkeklerin yaşam doyumu düzeyleri arasında anlamlı düzeyde bir fark bulunmamıştır.

3. Tartışma

Bu bölümde bulgular, alan yazın çerçevesinde tartışılmış ve yorumlanmıştır. Araştırmanın sonucuna göre yüksek lisans ve doktora mezuniyet derecesine sahip bireylerin ilk ve ortaokul mezunlarına göre daha yüksek düzeyde evlilik doyumuna sahip oldukları görülmüştür. Benzer çalışmalarda da yüksek eğitim düzeyine göre evlilik doyumunun farklılaştığını göstermektedir (Pimentel, 2000; Trudel, 2002; Üncü, 2007). Çağ ve Yıldırım'ın (2013) çalışmasında eğitim düzeyinin, evlilik doyumunu anlamlı düzeyde yordadığı tespit edilmiştir. Buna göre eğitim düzeyinin evlilik doyumunu artırdığı söylenebilir. Bunun nedeninin eğitimin, evlilikteki problemlere yönelik problem çözme stratejisi kazandırabileceği ve evlilik doyumunu yükseltebileceği düşünülmektedir. Öte yandan eğitim düzeyi yüksek olan bireylerin eğitim düzeyi düşük olan bireylere göre etkili iletişim becerilerine sahip oldukları ve bu sayede eşleri ile daha etkili sorun çözebildikleri ve iyi bir iletişim kurmalarının sonunda bireylerin evlilik uyumlarının artarak bunun sonucunda da evlilik doyumlarının yükselebileceği düşünülmektedir. Ayrıca yüksek eğitilmiş bireylerin çalışma koşullarından dolayı boş zaman aktivitelerinde daha kaliteli zaman geçirmiş olabileceği, duygu ve düşüncelerin paylaşımına daha çok önem vermiş olabileceği, bunun da evlilik doyumunu artırmış olabileceği düşünülmektedir. Araştırmanın bir diğer bulgusu yüksek lisans ve doktora mezuniyet derecesine sahip bireylerin ilk ve ortaokul mezunlarından daha yüksek düzeyde bir yaşam doyumuna sahip oldukları görülmüştür. Öte yandan üniversite mezunlarının da okur-yazar olmayanlardan yüksek düzeyde bir yaşam doyumuna sahip oldukları görülmüştür. Benzer çalışmalarda da eğitim

düzeyi artıkça yaşam doyumunun da artırdığı bulgusuna ulaşılmıştır (Deniz ve Yılmaz, 2006). Buna göre eğitim düzeyi yüksek olan bireylerin kendilerini daha iyi ifade ettikleri, daha nitelikli yaşam sürdürme çabası içinde olduklarını ve bunun yaşam doyumunu olumlu yönde etkilemiş olabileceği söylenebilir. Diener, Suh, Lucas ve Smith'e göre (1999) öznel iyi oluş, bireylerin eğitim düzeyi ile de ilişkilidir. Eğitim, bireylerin hedeflerine doğru ilerlemelerine ve onların çevrelerindeki dünyada olan değişikliklere uyum sağlayarak öznel iyi oluşlarına katkıda bulunabilir. Öte yandan eğitim, beklentileri yükseltebilir. Witter, Okun, Stock ve Haring (1984) yaptıkları meta-analiz çalışmasında, eğitim düzeyi ile öznel iyi oluş arasında olumlu bir ilişki bulmuşlardır. Tuzgöl-Dost'un (2004) çalışmasında ise akademik başarısı yüksek olan öğrencilerin öznel iyi oluş düzeyleri yüksek bulunmuştur.

Araştırmanın bir başka bulgusu, farklı gelir grupları arasında evlilik doyumu düzeyi açısından anlamlı düzeyde bir fark bulunmamasıdır. Çağ ve Yıldırım (2013) tarafından yapılan çalışmada da sahip olunan gelir düzeyinin evlilik doyumunu anlamlı düzeyde yordamadığı görülmüştür. Buna karşılık gelir düzeyine göre evlilik doyumunun farklılaştığı çalışmalarda bulunmaktadır (Pimentel, 2000; Trudel, 2002). Bu çalışma sonucunda gelire göre evlilik doyumunun farklılaşmamasının nedeni kültürel nedenlerle açıklanabileceği düşünülmektedir. Kültürümüzde ailenin devamının çok önemli olmasının, düşük ya da yüksek gelirli olmaya göre değişmeyebileceği söylenebilir. Diener'a göre (2000) kültürel ve toplumsal faktörler, bireylerin isteklerinin derecesini düzenlerler. Lucas ve Diener'a (2008) göreyse kültür ayrıca farklı acı ve zevk kaynaklarının ağırlığını da etkiler. Bu yüzden öznel iyi oluş farklı yerlerde farklı şeyler anlamına gelebilir. Örneğin, toplumcu kültürlerde yaşayan bireyler, ailelerinden ve arkadaşlarından özerk olmaktansa onlarla uyumu seçerler. Toplumumuzun da kolektif ya da toplumcu bir yapısının bulunduğunu göz önünde bulundurduğumuzda aile kurumuna verilen önemden dolayı bireylerin evlilik doyumları arasında fark bulunmamış olabilir. Bunu destekler biçimde, TÜİK'in ülkemizdeki en son yayımladığı Yaşam Memnuniyeti Araştırması'na göre, 2013 yılında kendilerini en fazla ailelerinin mutlu ettiğini ifade eden bireylerin oranı 2013 yılında % 73 iken, 2014 yılında bu oran %73,3'e yükselmiştir. Erkeklerin % 77,3'ü 2014 yılında kendilerini en fazla ailelerinin mutlu ettiğini ifade ederken, bu oranın kadınlar için %69,3 olduğu görülmüştür. Toplumda itibarlı olmayı sağlayan en önemli nedenin düzgün aile yaşamı olduğunu ifade edenlerin oranı 2013 yılında % 45,6 iken 2014 yılında % 42,9'a düşmüştür. Bu oranın 2014 yılında erkeklerde % 38,6 kadınlarda ise % 47,2 olduğu görülmüştür (www.tuik.gov.tr/PdfGetir.do?id=18624). Ayrıca araştırmaya katılan bireylerin sadece bir ilden seçilmesinin de araştırmanın bulgusunu etkilemiş olabileceği düşünülmektedir. Öte yandan, 2001 TL ve üzeri kazanan grupların diğer daha düşük gelire sahip olan gruplara göre daha yüksek düzeyde bir yaşam doyumuna sahiptir. Çalışmada, 2001 TL altı ve üzeri alan gruplarında kendi aralarında anlamlı farklılığın olmadığı gözlenmiştir. Benzer çalışmalarda da yüksek gelirin yaşam doyumunu artırdığını ortaya koyan çalışmalar bulunmaktadır (Rose, 2003; Yılmaz ve Altınok, 2009; Moller, 1996; Tuzgöl-Dost, 2007). Dolayısıyla gelirin yaşam doyumunu artırdığı söylenebilir. Bunun yanı sıra 2001 TL'den az gelire sahip bireylerin ise yaşam doyumunun düştüğü söylenebilir. Bireyin yüksek gelire sahip olması yaşamını istediği gibi yapılandırması (kişisel, sosyal ve mesleki alanlarda) anlamına geleceğinden yaşam doyumunun artmasının beklenir bir durum olduğu düşünülmektedir. Gelir düzeyi ile yaşam doyumu arasında pozitif ilişkiler olduğunu gösteren çok sayıda kanıt bulunmuştur (Diener, 1984). Yapılan bir çalışmada Diener, Tay ve Oishi (2013) gelir düzeyi arttıkça kişilerin öznel iyi oluşlarının artmakta olduğunu ve kişilerin maddi refahlarından memnun olduklarında yükselen gelire birlikte insanların geleceklerine daha iyimser baktıklarını tespit etmişlerdir. Tay ve Diener (2011) ise, 123 ülkeden alınan bir örneklem üzerinde yaptıkları çalışmalarında, ihtiyaçların yerine getirilmesi ile öznel iyi oluş düzeyi arasında anlamlı ilişkiler bulmuşlardır. Diener ve Diener'ın (1995) 31 ülke arasında yaptıkları çalışmalarında, özellikle fakir ülkelerde, finansal doyum ile yaşam doyumu arasında güçlü ilişkiler bulunmuştur. Çalışmanın sonucuna göre özellikle 2001 TL sınırının altındaki bir gelire sahip bireylerin temel ihtiyaçlarını giderme konusunda sorunlar yaşadıkları ve geçinme sıkıntıları ile kaygılarından dolayı yaşamlarından memnun olmadıkları ve doyumlarının düştüğü söylenebilir. Bunu destekler nitelikte TÜRK-İŞ'in

her ay yayımladığı açlık ve yoksulluk sınırı verilerine göre Haziran 2015 ayında dört kişilik bir ailenin sağlıklı, dengeli ve yeterli beslenebilmesi için yapması gereken gıda harcaması tutarının (açlık sınırı) 1.338 TL ve gıda harcaması ile birlikte giyim, konut (kira, elektrik, su, yakıt), ulaşım, eğitim, sağlık ve benzeri ihtiyaçlar için yapılması zorunlu diğer harcamaların toplam tutarı ise (yoksulluk sınırı) 4.357,20 TL olarak hesaplanmıştır (<http://www.turkis.org.tr/>.....). Buna göre geçim sorunu yaşayan evli bireylerin yaşam doyumlarının düşük olduğu söylenebilir.

Araştırmanın önemli bir diğer bulgusu, flört ilişki sonrası evlenen bireylerin, akraba evliliği yapanlardan daha yüksek düzeyde evlilik doyumuna sahip olduğudur. Öte yandan flört ilişki sonrası evlenen bireylerin puanları, görücü usulü evlenen bireylerin puanlarından anlamlı düzeyde farklılaşmamıştır. Ayrıca akraba evliliği yapanlarla görücü usulü evlenenler arasında da anlamlı düzeyde bir fark bulunmamıştır. Fark çıkan gruplara bakıldığında, akraba evliliği yapan bireylerin kendi içinde daha fazla evlilik öncesi yaşantılara sahip olması, ailelerin kendi döngüleri arasında sınırlar, gelenekler ve iletişim biçimlerinin olması evli bireyleri etkileyebileceği düşünülmektedir. Akraba evliliği yapanların her bir akrabanın aile ile ilgili bir fikre ve iletişim yöntemine sahip olabileceği düşünüldüğünde, akrabaların da evlilik ile ilgili problemlere karışması ve müdahalede bulunmaları söz konusu olabilir, bu durumda evlilik doyumunu olumsuz yönde etkileyebileceği düşünülebilir. Flört ederek evlenen bireyler arasında evlilik doyumunun daha yüksek olması ise, evlilik öncesi birbirlerini tanımak için zaman harcamış olmaları, akraba evliliğinde tanışmalar bile birlikte bireylerin zaman harcamış olamayabileceği, gelenek ve göreneklerin daha baskın olabileceği düşünülmektedir. Jones (1994) aileyi bir sistem olarak ele almış ve ailenin içindeki bir problemin bütün sistemleri etkileyebileceğini aktarmıştır. Dolayısıyla akraba evliliklerinde aileyi etkileyen, aile üzerinde söz sahibi olan daha fazla kişi ve bu kişilerden doğan pek çok problemin olabileceği düşünülmektedir.

Araştırmanın bir diğer ilginç bulgusu, flört ilişki sonrası evlenen bireylerin, akraba evliliği yapanlardan daha yüksek düzeyde yaşam doyumuna sahip olduklarıdır. Öte yandan flört ilişki sonrası evlenen bireylerin puanları, görücü usulü evlenen bireylerin puanlarından anlamlı düzeyde farklılaşmamıştır. Ayrıca akraba evliliği yapanlarla görücü usulü evlenenler arasında da yaşam doyumunu düzeyi açısından anlamlı düzeyde bir fark bulunmamıştır. Evlilikte birlikte geçirilen kaliteli zaman, eşlerin duygu paylaşımının birbirlerini daha iyi tanıyan eşlerin arasında olabileceği düşünülmektedir. Bu nedenle flört sonrası evlenen bireylerin yaşam doyumlarının yüksek olması beklenen bir durum olarak düşünülmektedir. Benzer olarak Triandis, Bontempo, Villareal, Asai ve Lucca (1988) bireysel toplumlarda iş, okul ve ev yaşamının farklı bireylerle bir araya gelip vakit geçirmek gibi eylemlerde bulunmalarına karşın kolektivist toplumların bireylerinin kendi aralarında iletişim kurduklarını rapor etmiştir. Buna göre flört ederek evlenenlerin evlilik öncesi bireylerin bu süreçte akrabalarının birbirlerini tanımıyor olmaları ve birbirleri ile vakit geçirmiş olmaları daha yüksek yaşam doyumuna neden olabileceği düşünülmektedir. Buna karşılık akraba evliliği yapanlarda ise evlilik öncesi gelenek ve göreneklerin olması, ailelerin birbirlerini tanımalarından ötürü evlilik öncesi bireylerin daha az vakit geçirmelerine neden olabileceğinden daha düşük düzeyde yaşam doyumuna sahip olmuş olabileceği düşünülmektedir.

Araştırmanın bir diğer bulgusu, aşk evliliği yapan kişiler, mantık evliliği yapan kişilerden daha yüksek düzeyde bir evlilik doyumuna ve yaşam doyumuna sahiptirler. Buna göre aşk evliliği yapan kişilerin birbirlerine duyguları ile bağlanmış olabileceği, buna karşılık mantık evliliği yapan kişilerin ise, belirli düşüncelerle ya da planlarla evliliğini yürütmeleri, yaşamlarını düzenlemelerinin bir sonucu olabileceği düşünülmektedir.

Bir diğer araştırma bulgusu, kadın ve erkeklerin evlilik doyumları arasında anlamlı düzeyde bir fark bulunmadığıdır. Buna karşılık erkeklerin evlilik doyumunun kadınlara göre daha yüksek olduğunu gösteren çalışmalarda mevcuttur (Zainah ve diğ., 2012). Benzer çalışmalarda da yüksek eğitilmiş kadınların evlilikte mutsuz olduklarını göstermektedir (Janssen, Poortman, De Graf ve Kalmijn, 1998; Kalmijn, 1999). Bu araştırmaya katılanların yarısından fazlası 40 yaş ve altıdır. Dolayısıyla evlilik sürelerinin daha az olması ve yarısından fazlasının bir, iki çocuğu sahip olması, cinsiyete göre bir farklılığın çıkmamasına neden olmuş olabileceği düşünülmektedir. Evlilikteki

gelişim dönemlerinin de cinsiyet ile ilişkili olabileceği düşünülmektedir. Öte yandan kadın ve erkeklerin yaşam doyumu düzeyleri arasında anlamlı düzeyde bir fark bulunmamıştır. Benzer çalışmalarda da cinsiyete göre yaşam doyumu puanlarının değişmediği görülmüştür (Fugl-Meyer, Melin ve Fugl-Meyer, 2002; Hampton ve Marshall, 2000; Kabasakal ve Uz Baş, 2013).

4. Öneriler

Eğitim düzeyine ve gelire göre, evlilik doyumu ve yaşam doyumu farklılaştığından bireylerin eğitim düzeyinin (yüksek lisans, doktora düzeyinde) özel şirketler ve kamu kuruluşları tarafından desteklenmesinin bireylerin evlilik ve yaşam doyumunu artırabileceği düşünülmektedir. Çünkü birey aileyi etkilemekte, ailede toplumun yapısını ve gelişimini etkilemektedir. Bu nedenle özel ve kamu kuruluşlarının bireyin gelirini düzenlemesi aile ve topluma karşıda sosyal sorumluluk görevini yerine getirmesi açısından önem taşımaktadır. Flört ilişki sonrası evlenen bireylerin, akraba evliliği yapanlardan daha yüksek düzeyde evlilik doyumuna ve yaşam doyumuna sahip oldukları ortaya çıkmıştır. Bu nedenle evlilik öncesi, evlenecek bireyler için kamu kuruluşlarında (Halk Eğitim Merkezleri, Anne-Çocuk Sağlığı Merkezleri vb.) aile eğitimleri verilebilir. Aşk evliliği yapan kişilerin, mantık evliliği yapan kişilerden daha yüksek düzeyde bir evlilik doyumuna ve yaşam doyumuna sahip oldukları görülmüştür. Bu nedenle aile yapısını korumak, geliştirmek ve yaşam doyumunu artırmak amacıyla evli bireylerde eşler arasındaki iletişimin artırılması, duygu ve düşüncelerin paylaşımı amacıyla psikolojik danışma ya da evlilik, çift ve aile danışmanlığı ile bireyler ve ailelerin desteklenmesi gerektiği düşünülmektedir.

Kaynaklar

- Ayyash-Abdo, H., & Alamuddin, R. (2007). Predictors of subjective well-being among college youth in Lebanon. *The Journal of Social Psychology*, 147(3), 265-284.
- Bulut, İ. (1991). *Türkiye’de erken evlenme, Türk aile ansiklopedisi*. 2. Başbakanlık Aile Araştırma Kurumu Başkanlığı, Ankara.
- Bradbury, T. N., Fincham, F. D., & Beach, S. R. H. (2000). Research on the nature and determinants of marital satisfaction: A decade in review. *Journal of Marriage and the Family*, 62(4), 964-980.
- Carandang, M. N. S., & Guda, I. V. P. (2015). Indicators of marital satisfaction of batangueño couples: Components of love and the other external factors in marriage. *International Journal of Information and Education Technology*, 5(1), 60-67.
- Cohen, J. W. (1988). *Statistical power analysis for the behavioral sciences* (2nd Ed.). Hillsdale, NJ: Lawrence Erlbaum Associates.
- Cohen, O., Geron, Y., & Farchi, A. (2009). Marital quality and global well-being among older adult Israeli couples in enduring marriages. *The American Journal of Family Therapy*, 37, 299-317.
- Cox, F. D. (2006). *Human intimacy: Marriage, the family, and its meaning*. Belmont CA: Thomson Learning, Inc.
- Crohan, S. E., Antonucci, T. C., Adelman, P. K., & Coleman, L. M. (1989). Job characteristics and well-being at midlife ethnic and gender comparisons. *Psychology of Women Quarterly*, 13, 223-235.
- Çağ, P. ve Yıldırım, İ. (2013). Evlilik doyumunu yordayan ilişkisel ve kişisel değişkenler. *Türk Psikolojik Danışma ve Rehberlik Dergisi*, 4(39), 13-23.
- Çam, Z. ve Artar, M. (2014). Ergenlikte yaşam doyumu: okul türleri bağlamında bir inceleme. *Muş Alparslan Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 2(1), 23-46.
- Çelik, M. (2006). *Evlilik doyum ölçeği geliştirme çalışması*. Yayımlanmamış Doktora Tezi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Çukurova Üniversitesi, Adana.
- Çelik, M. ve Tümkaya, S. (2012). Öğretim elemanlarının evlilik uyumu ve yaşam doyumlarının iş değişkenleri ile ilişkisi. *Abi Eran Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi*, 13(1), 223-238.
- Çivitci, A. (2012). Üniversite öğrencilerinde genel yaşam doyumu ve psikolojik ihtiyaçlar arasındaki ilişkiler. *Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 21(2), 321-336.

- Deniz, M. E. ve Yılmaz, E. (2006). Üniversite öğrencilerinde duygusal zeka ve stresle başa çıkma stilleri arasındaki ilişkinin incelenmesi. *Türk Psikolojik Danışma ve Rehberlik Dergisi*, 3(25), 17-26.
- Diener, E. (1984). Subjective well-being. *Psychological Bulletin*, 95(3), 542-575.
- Diener, E. (2000). Subjective well-being: The science of happiness and a proposal for a national index. *American Psychologist*, 55(1), 34-43.
- Diener, E., & Diener, M. L. (1995). Cross-cultural correlates of life satisfaction and self-esteem. *Journal of Personality and Social Psychology*, 68(4), 653-663.
- Diener, E., Emmons, R. A., Larsen, R. J. & Griffin, S. (1985). The satisfaction with life scale. *Journal of Personality Assessment*, 49(19), 71-75.
- Diener, E., Suh, E. M., Lucas, R. E., & Smith, H. L. (1999). Subjective well-being: Three decades of progress. *Psychological Bulletin*, 125(2), 276-302.
- Diener, E., Tay, L., & Oishi, S. (2013). Rising income and the subjective well-being of nations. *Journal of Personality and Social Psychology*, 104(2), 267-276.
- Doğan, E. (1998). *Evlilerde yalnızlık, depresyon, benlik saygısı ve denetim odağı inancı*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara Üniversitesi, Ankara.
- Edalati, A., & Redzuan, M. (2010). Perception of women towards family values and their marital satisfaction. *Journal Of American Science*, 6(4), 132-137.
- Eryılmaz, A. (2011). Ergen öznel iyi oluşunun, öznel iyi oluşu artırma stratejilerini kullanma ile yaşam amaçlarını belirleme açısından incelenmesi. *Düşünen Adam Psikiyatri ve Nörolojik Bilimler Dergisi*, 24, 44-51.
- Fugl-Meyer, A. R., Melin, R., Fugl-Meyer, K. S. (2002). Life satisfaction in 18 to 64 year old Swedes: In relation to gender, age, partner and immigrant status. *Journal of Rehabilitation Medical*, 34, 239-246.
- Garcia, M. L. T., & Tassara, E. T. O. (2003). Problemas no casamento: Uma análise qualitativa. *Estudos de Psicologia (Natal)*, 8(1), 127-133.
- Gilman, R., Huebner, E. S. (2006). Characteristics of adolescents who report very high life satisfaction. *Journal of Youth and Adolescence*, 35 (3), 311- 319.
- Glade, A. C. (2005). Differentiation, marital satisfaction and depressive symptoms: an application of Bowen theory. Unpublished Doctoral Dissertation, The Ohio State University, Ohio.
- Greef, A. P. (2000). Characteristics of families that function well. *Journal Family Issues*, 21(8), 948-963.
- Gündoğar, D., Sallan Gül, S., Uskun, E., Demirci, S. ve Keçeci, D. (2007) Üniversite öğrencilerinde yaşam doyumunu yordayan etkenlerin incelenmesi. *Klinik Psikiyatri*, 10, 14-27.
- Gove, W. R., Hüge, M., & Style, C. B. (1983). Does marriage have positive effects on the psychological well-being of the individual? *Journal of Health and Social Behavior*, 24, 122-131.
- Güven, N. (2005). *İlişkilerle ilgili bilişsel çarpıtmalar ve evlilikte problem çözme becerilerinin evlilik doyumuna ile ilişkisi*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara Üniversitesi, Ankara.
- Hampton, N. Z., & Marshall, A. (2000). Culture, gender, self-efficacy and life satisfaction: A comparison between Americans and Chinese people with spinal cord injuries. *Journal of Rehabilitation*, 66(3), 21-29.
- Hutchinson, G., Simeon, D. T., Bain, B. C., Wyatt, G. E., Tucker, M. B., & Lefranc, E. (2004). Social and health determinants of wellbeing and life satisfaction in Jamaica, *International Journal of Social Psychiatry*, 50(1), 43-53.
- İnci, H. (2008). *Meslek gruplarına göre aile içi fonksiyonların araştırılması*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Fatih Üniversitesi Aile Hekimliği Anabilim Dalı, İstanbul.
- Janssen, J., Poortman, A., De Graf, P. M., & Kalmijn, M. (1998). The instability of marital and cohabiting relationships in Netherlands. *Mens en Maatschappij*, 73, 4-26.

- Javanmard, Z., Barkhordari, N., Javanmard, F., Mostafavi, M., & Pirjali S. (2014). The relationship marital satisfaction with depression and loneliness in middle aged women. *Reef Resources Assessment and Management Technical Paper*, 40(4), 717-724.
- Jones, E. (1994). *Developments in the milan-systemic therapies. Family systems therapy* (pp. 1-30). New York: John Wiley.
- Kabasakal, Z. ve Uz Baş, A. (2013). Öğretmen adaylarında yaşam doyumunun yordayıcısı olarak problem çözme becerileri. *Eğitim ve Öğretim Araştırmaları Dergisi*, 2(1), 27-35.
- Kalmijn, M. (1999). Father involvement in childrearing and the perceived stability of marriage. *Journal of Marriage and Family*, 61(2), 409-421.
- Keser, A. (2005). İş doyumu ve yaşam doyumu ilişkisi. *Çalışma ve Toplum Dergisi*, 4, 77-96.
- Köker, S. (1991). *Normal ve sorunlu ergenlerin yaşam doyumu düzeylerinin karşılaştırılması*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara Üniversitesi, Ankara.
- Leung, J. P., & Zhang, L.-W. (2000). Modeling life satisfaction of Chinese adolescents in Hong Kong. *International Journal of Behavioral Development*, 24(1), 99-104.
- Lim, C., & Putnam, R. D. (2010). Religion, social networks, and life satisfaction. *American Sociological Review*, 75(6) 914-933.
- Lucas, R. E., & Diener, E. (2008). Subjective wellbeing. In M. Lewis & J. M. Haviland (Eds.), *Handbook of Emotions* (3rd ed.), (pp. 471-484). New York: The Guilford Press.
- Lykken, D., & Tellegen, A. (1996). Happiness is a stochastic phenomenon. *Psychological Science*, 7(3), 186-189.
- Moller, V. (1996). Life satisfaction and expectations for the future in sample of university students: A research note. *South African Journal of Sociology*, 27(1), 109-125.
- Özgür, G., Babacan-Gümüş, A. ve Durdu, B. (2010). Evde ve yurttan kalan üniversite öğrencilerinde yaşam doyumu. *Psikiyatri Hemşireliği Dergisi*, 1(1), 25-32.
- Pallant, J. (2011). *SPSS survival manual: A step by step guide to data analysis using SPSS* (4th ed.). Australia: Allen & Unwin.
- Panganiban, A. V. (2007). *The rings of a happy marriage*. Philippine Daily Inquirer, p. A13, September.
- Perlin, G., & Diniz, G. (2005). Casaisquetrabalham e saofelizes: Mito ourealidade? *Psicologia Clínica*, 17(2), 15-29.
- Pimentel, E. E. (2000). Just how do I love thee? Marital relations in urban China. *Journal of Marriage and the Family*, 62(1), 32-47.
- Pinto M. D. C., & Neto, F. (2012). Satisfaction with sex life among middle-aged adults. *International Journal of Developmental and Educational Psychology*, 4(1), 463-470.
- Rose, M. (2003). Good deal, bad deal? job satisfaction in occupations. *Work, Employment and Society*, 17(3), 506-513.
- Scheidler, J. A. (2008). Effects of perceived stress and perceived social support on marital satisfaction in doctoral students. Unpublished Doctoral Dissertation, Walden University, Washington, USA.
- Seligman, M. E. P., & Csikszentmihalyi, M. (2000). Positive psychology: An introduction. *American Psychologist*, 55(1), 4-5.
- Shanavas, P., & Venkatammal, P. V. (2014). A study on determinants of marital adjustment. *Online International Interdisciplinary Research Journal*, 4(4), 261-269.
- Tabachnick, B. G., & Fidell, L. S. (2013). *Using multivariate statistics* (6th ed.). Boston: Pearson.
- Tay, L., & Diener, E. (2011). Needs and subjective well-being around the world. *Journal of Personality and Social Psychology*, 101(2), 354-365.
- Tkach, C., & Lyubomirsky, S. (2006). How do people pursue happiness relating personality, happiness-increasing strategies, and well-being. *Journal Happiness Studies*, 7, 183-225.
- Triandis, H. C., Bontempo, R., Villareal, M. J., Asai, M., & Lucca, N. (1988). Individualism and collectivism: Cross-cultural perspectives on self-in group relationships. *Journal of Personality and Social Psychology*, 54, 323-338.

- Trudel, G. (2002). Sexual and marital life: Results of a survey. *Journal of Sex and Marital Therapy*, 28(3), 229-249.
- Tuzgöl-Dost, M. (2007). Üniversite öğrencilerinin yaşam doyumunun bazı değişkenlere göre incelenmesi. *Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 2(22), 132-143.
- Ullman, C., & Tatar, M. (2001). Psychological adjustment among Israeli adolescent immigrants: A report on life satisfaction, self-concept, and self-esteem. *Journal of Youth and Adolescence*, 30, 449-463.
- Üncü, S. (2007). *Duygusal zeka ve evlilik doymu ilişkisi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara Üniversitesi, Ankara.
- Villa, M. B., & Del Prette, Z. A. P. (2013). Marital satisfaction: The role of husband's and wife's social skills. *Paidéia Ribeirão Preto*, 23(56), 379-387.
- White S. D., & Myers, J. E. (2006). Women at midlife: an exploration of chronological age, subjective age, wellness and life satisfaction. *Adultspan Journal*, 5 (2), 67-80.
- Whisman, M. A., Uebelacker, L. A., Tolejko, N., Chatav, Y., & McKelvie, M. (2006). Marital discord and well-being in older adults: Is the association confounded by personality? *Psychology and Aging*, 21, 626-663.
- Williams, K. (2003). Has the future of marriage arrived? A contemporary examination of gender, marriage and psychological well-being. *Journal of Health and Social Behavior*, 44, 470-487.
- Witter, R. A., Okun, M. A., Stock, W. A., & Haring, M. J. (1984). Education and subjective well-being: A meta-analysis. *Educational Evaluation and Policy Analysis*, 6, 165-173.
- Yadalijamaloye, Z., Naseri, E., Shoshtari, M., Khaledian, M., & Ahrami, R. (2013). Relationships between self-esteem and marital satisfaction among women. *Psychology and Behavioral Sciences*, 2(3), 124-129
- Yalçın, H. (2014). Evlilik uyumu ile sosyodemografik özellikler arasındaki ilişki. *Eğitim ve Öğretim Araştırmaları Dergisi*, 3(1), 250-261.
- Yılmaz, E. ve Altınok, V. (2009). Okul yöneticilerinin yalnızlık ve yaşam doyum düzeylerinin incelenmesi. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi*, 15(59), 451-469.
- Zainah, A. Z., Nasir, R., Hashim, R. S., & Yusof, N. M. (2012). Effects of demographic variables on marital satisfaction. *Asian Social Science*, 8(9), 46-49.
- TÜİK, "İstatistiklerle Aile, 2014", Sayı: 18624, 05 Mayıs 2015, Elde edilme tarihi: 29.06.2015 www.tuik.gov.tr/PdfGetir.do?id=18624
- TÜRK-İŞ, Elde edilme tarihi: 29.06.2015, <http://www.turkis.org.tr/HAZIRAN-2015-ACLIK-ve-YOKSULLUK-SINIRI-d738>

[Extended English Abstract](#)

Introduction

All in all marital satisfaction involves expectations of persons on the ways of how marriage is supposed to be more decent (Cox, 2006). It is stated that there is a significant connection between marital satisfaction and marriage duration (Zainah, Nasir, Hashim and Yusof, 2012). Marital satisfaction affects both family life and social life (Cohen, Geron and Farchi, 2009). The other variable connected to marital satisfaction is life satisfaction. It is reported that marriage affects persons' life quality and life satisfaction (Scheidler, 2008; Williams, 2003). Life satisfaction includes individuals' perceptions and consideration related to their own lifetime (Diener, Emmons, Larsen and Griffin, 1985). Nowadays in modern civilizations educational level of married individuals, social economic level, how they define marriage may have an effect upon the family structure, upon members of family and their offsprings. Therefore conducting this research is substantial for revealing how marital satisfaction and life satisfaction affect the variables related to family issues. It

is thought that conducting this survey is essential owing to both the impact of individual lives on family and the impact of family on society.

Method

The study is carried out on marital persons in Adıyaman in 2015 year. The study group consisted of 279 (164 male, 115 female). The data was collected through the Life Satisfaction Scale adapted by Köker (1991), Marital Life Scale developed by Tezer (1986 as cited in Çağ & Yıldırım, 2013) and a personal information form designed by the researchers. Statistical Package for the Social Sciences IBM SPSS 21.0 software was used for the statistical analysis of the data. In order to analyze the Pearson Correlation Coefficient, One-way MANOVA and Tukey HSD analysis method was employed.

Results

According to findings, it is understood that master and doctorate degree graduate individuals have a higher level of marital satisfaction and life satisfaction than primary and secondary schools graduates. According to income level variable, it is not observed a significant difference for the marital satisfaction levels, however there is a significant difference for life satisfaction levels. It is revealed that married individuals who get married after flirting have a higher level of marital and life satisfaction than married individuals of consanguineous marriages have. It is understood that married individuals who get married after falling in love have a higher level of marital and life satisfaction than the ones who make marriages of convenience have. However, According to gender is not a significant difference for marital satisfaction and life satisfaction. The findings of the present study were discussed in the light of the related literature.

Discussion

According to the findings of the study, it is revealed that marital and life satisfaction is greater when the educational level is higher in comparison with lower educational level. In the light of similar researches same results are discovered (Pimentel, 2000; Trudel, 2002; Üncü, 2007). In other respects it is found out that individuals who are the members of high income level have a greater degree of life satisfaction than the other groups of individuals have. According to similar studies, there are same results revealed that high income increases the level of life satisfaction (Rose, 2003; Yılmaz & Altınok, 2009; Moller, 1996; Tuzgöl-Dost, 2007). In other respects, it is stated that married individuals getting married after flirting have a higher level of life and marital satisfaction than the married individuals of consanguineous marriages have. It is thought that this situation may be the reason of sometime that married individuals spend together to get to know each other. In addition to that married individuals who make consanguineous marriages don't spend much time together because of dominance of customs and traditions even if they may still know each other. Moreover in terms of gender issues there are not visible differences found between the level of marital satisfaction and the level of life satisfaction. It is stated that individuals who make love marriages have a greater level of life and marital satisfaction than the others who make marriages of convenience have. Accordingly it is thought that married individuals who get married after falling in love may be connected with emotion. On the other hand it is estimated that married individuals who make marriages of convenience may continue their marriage and spend lives together with specific thoughts and plans.

Conclusion

As a conclusion it may be proposed that marital satisfaction and life satisfaction affect human life in many ways. Based on the findings of the present research it may be suggested that it is thought that individual education level (master, doctorate degree) supported by private cooperation and public intuitions may increase marriage and life satisfaction. Before marriage, individuals who will marry may be given family educations at public intuitions. It is thought that in order to protect family structure, improve and increase life satisfaction and enhance partners' communication married individuals and family should be supported with psychological counseling or family counseling. In the future further studies may be done with different occupations, different ages and different variables (communication between married individuals, self-esteem ...etc)